

Мирослава Лендъел
науковий співробітник Програми ЦДМУ

**Потенціал і обмеженість етнічного
лобізму**
(на прикладі української громади в США)

Самоорганізація етнічної групи є інституційною основою для формування інфраструктури зв'язку з владою. Для більшості членів громади вона є початковою ланкою участі в політичному житті суспільства-реципієнта, позаяк виконує роль політичного інформатора і акумулятора колективних інтересів. Ступінь політичної активності спільноти, потенціал її реального впливу на урядові структури залежить від таких характеристик як матеріальні і людські ресурси, впливовість представницького проводу в середині етнічної групи і у "зовнішньому" середовищі, здатність мобілізувати на досягнення мети достатню кількість симпатиків. Аналіз цих параметрів української етнічної групи створює можливість для дослідження механізму її взаємодії з владою США, впливу на формування офіційної політики. Досвід функціонування самоорганізації

українських американців є конкретним прикладом етнічної політики, котра є важливим фактороутворюючим чинником загального політичного процесу в США.

Важливість політичної адаптації українських американців на початку ХХ ст. (згідно політологічної термінології, під нею розуміють участь іммігрантів в діяльності політичних партій і організацій, у виробленні офіційної політики країни поселення⁶) усвідомлювали провідні діячі визвольних змагань 1917-1920 рр. Грушевський М. у листі до канадських українців від 16 грудня 1919 р. наголошував на "впливі і значінню" голосу "Заокеанської України"⁷, а Петлюра С. вказував на потребу налагодження контактів з міжнародними організаціями, політичними колами держав-реципієнтів, етнонаціонального об'єднання на ґрунті інституалізації в ширшому суспільстві⁸.

В ці ж роки українська етнічна група започаткувала практику співробітництва з дипломатичним представництвом метрополії, таким чином підводячи під свою репрезентаційну роль формально-правові основи. З 8 серпня 1919 р. УНК сприяв діяльності дипломатичній місії Української Народної Республіки (УНР) у Вашингтоні,

⁶ Проблемы политической адаптации иммигрантов в США // Зарубежный мир: социально-политические и экономические проблемы зарубежных стран. - К.: Наукова думка, 1990. - С.96.

⁷ Лист проф. М. Грушевського до канадських українців // Український історик [Нью-Йорк - Мюнхен]. - 1975. - 3-4 (47-48). - С. 77.

⁸ Петлюра С. Сучасна українська імміграція та її завдання // Петлюра Симон. Статті. - К.: Дніпро, 1993. - С. 247.

очолюваній Бачинським Ю. Основною підмогою була публікація брошур про становище в Україні, завдання національного руху⁹. Певний час у Вашингтоні діяла і місія ЗУНР¹⁰.

Є підстави для твердження, що на кінець Першої світової війни у формуванні зовнішньої політики США було заангажовано українське лобі. Під лобізмом прийнято розуміти діяльність репрезентаційної групи, котра підтримує контакти із законодавцями з метою прийняття рішень, вигідних для спільноти, інтереси котрої вона представляє¹¹.

Досвід політичної адаптації українських іммігрантів в американському суспільному середовищі вказує, що протягом міжвоєнного періоду вони почали поступ в напрямку перетворення в "етноамериканців"¹². "Внутрішня" етнічна мобільність української громади почала поєднуватися з адаптацією до американської політичної системи. Окрім вже згаданих прецедентів членства в конгресах штатах, слід вказати, що в 1925 р. українець вперше став мером міста. Мова йде про

⁹ Історія української імміграції в Америці. - С. 39.

¹⁰ America: Ukrainians In An Unending Uphill Fight \\The Ukrainian Quarterly [New York]. - 1984. - vol. XL. - № 1 [spring]. - P. 11.

¹¹ Орешников М. Таємні підйоми влади \\Пост імені Ярослава Галана: [Памфлети, статті, нариси]. - Львів: Каменяр, 1982. - кн.9.- С. 138.

¹² Fuchs L. The American Kaleidoscope Race, Ethnicity, and Civic Culture. - P. 341.

Чулака Г., котрий зайняв найвищу посаду в місті Оліфант, штат Пенсільванія¹³.

Приклади інтеграції представників української етнічної групи в систему місцевих органів державного управління свідчили про новачі в механізмі взаємодії з владними структурами США. Але окремі випадки участі в загальноамериканському політичному процесі не могли нейтралізувати загальну тенденцію - політична адаптація українських іммігрантів була поверхневою. Інфраструктура зв'язків із виконавчою та законодавчою владами базувалася на методах етнічної самоорганізації: делегування представницьких функцій окремій інституції, проведення громадських акцій пропагандистського характеру, надсилання меморандумів, запитів, організація спільних кампаній "тиску" з ексклюзивним державницькими органами. Методи впливу "українського лоббі", формування котрого відбулося в 1918-1919 рр., були застарілими на кінець Другої світової війни. Поштовхом для активних дій були лише "зовнішні поштовхи" - події в метрополії. Реорганізація Українського конгресового комітету Америки (1940-1944 рр.) свідчила, що виконання функції "парасолькової" інституції було першим кроком на шляху досягнення стратегічної мети - формування лобістського угруповання з формальним правом представляти інтереси української етнічної групи та певним потенціалом впливу на формування офіційної політики США.

Закінчення Другої світової війни сприяло переосмисленню ціннісних пріоритетів української етнічної групи в США, концентрації ресурсів для вирішення нових завдань. Організаційна еволюція залежала від політичної поведінки нащадків українських переселенців поч. XX ст., результатів

¹³ LeMay M. The Struggle for Influence. - P. 90.

політичної адаптації представників третьої хвилі імміграції.

Особливістю політичної поведінки етнічних груп є безпосередня залежність від офіційного становища країни поселення до проблем їх метрополії¹⁴. В другій пол. 40-х рр. Таким фактороутворюючим чинником стало питання про допуск на територію США так званих "переміщених осіб", в тому числі і українського походження.

Вже в квітні 1945 р. представники УККА, ЗУАДК - Мищуга Л., Цегельський Л., Штогрин О. - дослідили у Вашингтоні правовий механізм сприяння українцям - жертвам війни¹⁵. Перша урядова інтервенція представників української громад стосувалася насильницької репатріації українців в СРСР.

Великий потенціал містила практика запрошення американських законодавців на етнічні громадські заходи. Сенатор Лангер (штат Міннесота), котрий був присутнім 16 грудня 1945 року на мітингу українських організацій Міннеаполіса, довів зміст прийнятих резолюцій до відома решти конгресменів. Звернення до уряду США з проханням сприяти переміщеним особам у переселенні на північноамериканський континент було опубліковано в "Записках конгресу" ("Congressional Record") - стенограмі виступів в палаті представників і сенаті США¹⁶. Не менше значення для ознайомлення американських владних структур з специфічними

¹⁴ Суглобин С.И. Этничность и политика: к характеристике политических аспектов этнонационального развития Канады. - С. 92.

¹⁵ Брат - братові Книга про ЗУАДК. - С. 35.

¹⁶ Congressional Record Proceedings and Debates of the 79th Congress Second Session. - vol. 92. - part 1 [January 14, 1946 to February, 18 1946]. - P. 1260.

проблемами українських біженців мав виступ представників ЗУАДК на Всеамериканській конвенції ЮНРРА в Атлантик-сіті¹⁷.

Позитивним надбанням кампанії 1946-1948 рр. (сприяння імміграції переміщених осіб українського походження) було усвідомлення лідерами української громади важливості формування сприятливої громадської думки. Адже соціально-психологічні фактори, поряд з структурними елементами (конгрес, виконавча влада, партії та інше), є складовою частиною політичної системи держави¹⁸. Саме з цією метою був утворений Комітет допомоги діячам української культури, членами якого, поряд з діячами УККА Чубатим М., Грановським О., Тимошенко В., стали відомі американські вчені Меннінг К., Чемберлін В.¹⁹

В механізм взаємовпливу системи "державна влада - українська етнічна група" була інкорпорована практика запрошення визначних американських політичних і громадських діячів на етнічні заходи, котра стала основним методом формування когорти симпатиків, способом донесення до відома урядових інстанцій позиції української громади. В жовтні 1950 р., на святкуванні десятої річниці діяльності УККА були присутніми сенатори від штату Нью-Йорк Леман Г. і Айвс В. А 15 грудня 1955 р. президент Ейзенхауер надіслав привітальну телеграму Комітету об'єднаних українських

¹⁷ Брат - братові Книга про ЗУАДК. - С. 153.

¹⁸ Политическая система США: особенности формирования и тенденции эволюции Предисловие \\Эволюция политической системы США. - М.:ИНИОН, 1984. - С. 13.

¹⁹ Брат - братові Книга про ЗУАДК. - С. 97.

організацій Нью-Йорка - колективному члену УККА - з приводу 15-ої річниці з дня заснування²⁰.

Структура донесення інформації законодавцям про ситуацію в Україні, в середовищі діаспори була значно вдосконалена з початком видання в 1948 р. "Українського бюлетеня", - координуючого органу УККА, - примірники котрого надсилалися кожному конгресмену та сенатору, в федеральні департаменти і агентства, комісії ООН, закордонні посольства²¹.

Такі фактори як налагодження безпосередніх контактів із законодавцями та вищими посадовими особами держави, створення інформаційної інфраструктури сприяли певній політичній інтеграції української групи інтересу в законодавчу систему США. Нащадки перших іммігрантів, частина нових переселенців усвідомила і почала використовувати переваги політичної системи і культури США, а саме широка участь сформованих груп інтересу у законотворчому процесі²². Про це свідчили прецеденти свідчень представників громади на слуханнях конгресових структур, наприклад, сенатського комітету іноземних справ. У липні 1950 р. президент УККА брав участь в обговоренні питання про ратифікацію США Конвенції ООН про заборону геноциду і переконував законодавців в її необхідності²³. Слід вказати, що деякі з діячів УККА, наприклад, Смаль-Стоцький Р., були проти цього

²⁰ The Ukrainians in America 1608-1975 A Chronology and Fact Book. - P. 79.

²¹ 9-й Конгрес американських українців. - С. 96.

²² LeMay M The Struggle for Influence. - P. 280.

²³ The Story of the Ukrainian Congress Committee of America. - P. 47-55.

кроку, але завдяки великому впливу Добрянського, його позиція стала домінуючою²⁴.

Конгресмени в штатах з компактним поселенням українців брали участь в етнічних заходах, усвідомлюючи необхідність реагувати на запити добре організованої групи інтересу. Адже згідно твердження американського дослідника Ріплі Р., головне завдання конгресу саме і полягає в узгодженні інтересів різних організованих груп суспільства²⁵.

Проаналізовані вище ініціативи свідчили, що протягом другої пол. 40-х-50-х рр. була сформована інфраструктура зв'язків між інституціями української етнічної групи та органами державного управління США, що було вкрай важливим для її політичного представництва з огляду на вибраний "інтервеністський" варіант політики щодо України²⁶. Її ефективність відображала існуючий лобістський потенціал громади, котрий реалізовувався на практиці при вирішенні локальних питань, котрі не зачіпали принципові основи американської зовнішньополітичної стратегії. Більш дієвою взаємодія була на рівні конгресу, що пояснюється зацікавленістю законодавців у підтриманні приятельських стосунків з організованими групами інтересу. Але поряд з позитивними надбаннями механізм взаємодії з владними структурами мав і значні недолки. Лівіцький М. наголошував, що українська діаспора

²⁴ Congressional Record Proceedings and Debates of the 91st Congress Second Session. - vol. 116. - part 1 [January 19, 1970, to January 27, 1970]. - P. 1382.

²⁵ Попова Е.И. Американский сенат и внешняя политика. - М.: Наука, 1978. - С. 28.

²⁶ Камінський А. Край, еміграція і міжнародні закулиси. - С. 31.

не використовує всі можливості взаємодії з "чужинецькою" політикою, а існуючі спроби свідчать про відсутність розробленої стратегії зовнішньополітичної діяльності. Саме тому з кінця 50-х рр. виношувався проєкт створення Українського інституту міжнародної політики, котрий через фінансові затруднення не був реалізований²⁷. Але, не зважаючи на всі недоліки, політика завоювання прихильників, котра була основним лейтмотивом взаємодії української громади із представниками органів державного управління протягом 50-х рр., стали фундаментом для реалізації наступних проєктів.

Протягом післявоєнного періоду політологи намагалися виробити критерії для оцінки потенціалу впливу лобістського угруповання на формування офіційної політики держави. Якщо сенатор Матіаш Ч. заперечував можливість позитивної ролі етнічних груп в цій сфері державницької діяльності, то більшість дослідників вважали, що етніки нагадують політикам про деякі можливі напрями зовнішньополітичної діяльності, Добрянський, цілком закономірно, навзивав етнічний лобізм інтегральною частиною загальноамериканського політичного процесу²⁸. Адже більшість законопроєктів, які згідно американської конституції мають право вносити на розгляд лише члени конгресу, де-факто ініціюють

²⁷ Лівницький М. Проблеми української міжнародної дії. - С. 2.

²⁸ Ethnic Ramblings of a Senator \\The Ukrainian Quarterly [New York]. - 1981. - vol. XXXVII. - № 3 [autumn]. - P. 229-230.

групи інтересу²⁹. Вже згадуваний Камінський А. визначає наступні елементи, що характеризують силу лобі: кількість і територіальна концентрація етнічної групи, котра є ресурсною базою для групи тиску; участь етнічної групи в політичних партіях, бізнесових і фінансових структурах, освітніх та наукових закладах, органах державного управління, засобах масової інформації, клубах³⁰. Останні з перерахованих характеристик є проявом структурної асиміляції першого рівня, яка, на думку американського дослідника Марджера М. є низькою в північноамериканських українців³¹. Фінк С. виділяє декілька факторів, котрі визначають вплив етнічного лобі на владні структури: рівень асиміляції; внутрішня єдність громади; стереотипи громадської свідомості щодо етносу; ставлення політиків до практики лобізму в даний історичний період; наявність чи відсутність внутрішньо- чи зовнішньоетнічних конфліктів; доступ до чинників виконавчої влади, а не лише конгресу; розмір лобі і його відносна значимість під час виборних кампаній; причини прихильного ставлення конгресменів до лобі (традиційні, утилітарні, усвідомлені). Таким чином, щоб вплинути на прийняття рішення у Вашингтоні необхідно не лише пройти етап політичної адаптації до американського механізму, але й репрезентувати свою програму як група етноамериканців, інтереси котрої співпадають з інтересами американської

²⁹ Марголін А. Державний устрій ЗСА
\\ Американське чудо Альманах Українського Народного Союзу 1976. - С. 20.

³⁰ Камінський А. Край, еміграція і міжнародні закулиси. - С. 198.

³¹ Мингазутдинов И.А. Проблемы политической адаптации иммигрантов в США. - С. 97.

державності. Шанси на досягнення успіху зростають при умові, що всі ресурси громади будуть сконцентровані на вирішення нагальної проблеми, при умові тимчасової нейтралізації внутрішньоетнічних конфліктів. Кампаніями, котрі продемонстрували потенціал української громади як організованої групи інтересу, була акція щодо прийняття резолюції про тиждень поневолених народів та затвердження проекту спорудження пам'ятника Шевченку Т.Г. у Вашингтоні.

Свідченням формування сучасного східноєвропейського лобі, в конгломераті котрого виділялося українське лобі, було рішення провести законопроекти в конгресі (1959-1960 рр.) на двопартійній основі³². Подібна тактика була необхідною в умовах рівноваги "демократи-республіканці", що склалася у вищому законодавчому органі на к. 50-х рр³³, прагнення обох партій заручитися підтримкою етнічних груп в умовах етнополітичної кризи, що почала визрівати в американському суспільстві на цей час.

До причин "безболісного" прийняття законопроекту потрібно віднести ряд специфічних особливостей американського лобізму. Найбільші шанси на позитивне вирішення вищим законодавчим органом, у багатьох випадках, мають не раціонально обгрунтовані законопроекти, а емоційно написані звернення, в котрих апелюється до моральних

³² Dobriansky L. The Captive Week Resolution. - P. 211.

³³ Американская концепция партийно-политической перегруппировки. - С. 33.

принципів, загальнолюдських цінностей, американських традицій³⁴.

В контексті питання про механізм взаємодії української етнічної групи і владних структур США слід вказати, що функціонування ефективного українського лобі було тимчасовим явищем, сформованим для вирішення загальноетнічної проблеми, котра в даний історичний відтинок часу відповідала запитам американських парламентаріїв. Постійно пресингове угруповання не діяло через відсутність підготовлених у сфері політичного маркетингу кадрів, за винятком Добрянського Л., Душника В., можливо, Смаль-Стоцького Р. Досвід політичного механізму США також демонструє, що програма окремої групи інтересу має найбільше шансів на реалізацію, якщо вона включена в передвиборну програму претендента на посаду в федеральних органах управління. Традиція знаходження симпатиків серед конгресменів з штатів з компактним поселенням українців, не могла сприяти досягненню тих результатів, котрі були би можливими при наявності "етнічного" представника у вищому законодавчому органі США. Зарадити недостатній територіальній концентрованості українців для проведення успішної кампанії свого кандидата, можна було зарадити через блокування : іншими східноєвропейськими групами, але ця практика протягом 60-х рр реалізовувалася лише на рівні муніципалітетів³⁵.

Відсутність в арсеналі політичних засобів української громади в США традиції створення коаліцій з представниками генетично близьких

³⁴ Fink S. From "Chicken Kiev" to Ukrainian Recognition. - P. 28.

³⁵ Камінський А. Край, еміграція і міжнародні закулиси. - С. 198.

етнічних груп, була одним з об'єктів критики вже згаданим Ільницьким Р³⁶. Наводячи позитивні здобутки поляків, діяч порівнював американських українців з "наївною масою селяхів", кої не прагнуть змагатися навіть за місця в муніципальних органах влади, переконуючи самих себе, що "внутрішньоетнічні" проблеми повинні вирішуватися в межах виключно етнічного політичного життя³⁷.

Але деякі факти свідчили про зародження нових тенденцій у відносинах "українська етнічна група - влада США". Українська політична імміграція, розчарована позицією президента-демократа Рузвельта в питанні про геополітичну долю східноєвропейського регіону, в післявоєнний період підтримувала республіканців, тим більше, що їх відрізняла від демократів більша антикомунвстична риторика³⁸. У 1959 р. віце-президентом Республіканського програмового комітету з питань національної безпеки і миру став президент УККА Добрянський Л. Цей діяч доклав багато зусиль, щоб в передвиборну програму республіканців було включено пункт про підтримку прагнення всіх народів до національної незалежності³⁹.

Окрім того, політичне представництво громади почало пропагувати ідею своєрідного розширення українського етнічного лобі, шляхом залучення до

³⁶ Ільницький Р. Призначення українців в Америці. - С. 54.

³⁷ Ільницький Р. Призначення українців в Америці. - С. 57.

³⁸ Fink S. From "Chicken Kiev" to Ukrainian Recognition. - P. 4.

³⁹ The Ukrainian Quarterly. - 1960. - vol. 16. - № 1 [spring]. - P. 92.

діяльності УККА симпатиків з числа інших національних груп. Цей досвід був запозичений від американських євреїв, котрий вдавалося мобілізувати для підтримки своїх проєктів значні прошарки американського суспільства⁴⁰.

Максимальний існуючий потенціал україно-американської громади щодо впливу на прийняття політичних рішень федеральними органами державного управління США, котрий відповідав її реальному рівню матеріальних, людських, організаційних ресурсів, було продемонстровано під час кампанії спорудження пам'ятника Шевченку у США.

В 1971 р. відомий політолог Камінський А. відзначав, що ментальна "геттовість" українців ускладнює розуміння важливості лобізму, як складової частини визвольної політики щодо України⁴¹. А один з найбільших критиків практики функціонування УККА Ільницький Р⁴². вказував не лише на необхідність створення українських республіканських та демократичних клубів, але й формування загальнодержавних етнічних надбудов цих партій, потребу висунення кандидатів в конгрес США на коаліційній основі з іншими етнічними групами.

Українська громада в США сформувала в кінці 50-х-60-х рр. лобіююче угруповання, головним здобутком котрого було утримання постійного

⁴⁰ Dobriansky L. "We Know Where We're Going" \\The Ukrainian Quarterly [New York]. - 1972. - vol. XXVIII. - № 4 [winter]. - P. 367.

⁴¹ Камінський А. Край, еміграція і міжнародні закулиси. - С. 200.

⁴² Ільницький Р. Призначення українців в Америці. - С. 58

інтересу чинників законодавчої та виконавчої нації до проблем України, поневолених націй взагалі. Лідери УККА вважали, що відносно малочисельна етнічна група, котра займає позицію в середині соціально-ієрархічної драбини, не може справляти загальний політичний вплив на американську політику, громадські пріоритети⁴³. Але сильними сторонами українського лобі були здатність мобілізувати етнічну групу для проведення значних громадських і політичних кампаній, наявність досвідченого керівництва, зокрема, Добрянського Л., вміння раціонально і емоційно аргументувати своє становище, ув'язувати з інтересами державної безпеки США. Але недостатня інтегрованість інституцій громади в організаційну структуру американського суспільства, орієнтованість лише на вирішення "зовнішніх проблем", нездатність на тривалий час нейтралізувати внутрішньоетнічні конфлікти, ігнорування реального стану міжнародних відносин об'єктивно заперечували можливість суттєво впливати на офіційну політику США.

В 1972 р. в структурі УККА були створені спеціальні комітети, що відповідали за "зовнішню", тобто спрямовану з-за межі громади, діяльність - комітет по огляду сучасного становища в Україні і по захисту людських прав, комітет із зовнішніх справ. Завданням останнього із згаданих підрозділів було поширення на українську громаду урядових програм і фінансування вивчення етнічної спадщини, тиск на конгрес з метою прийняття резолюції про засудження ліквідації радянським режимом УГКЦ і УАПЦ, кореляція американської зовнішньополітичної стратегії відповідно до інтересів відновлення

⁴³ Ukrainian Congress Committee: Protagonist of Freedom \\ The Ukrainian Quarterly [New York]. - 1966. - vol. XXII. - № 3 [autumn]. - P. 197.

суверенної української державності⁴⁴. Тоді ж один з віце-президентів УККА почав відповідати за зв'язки з республіканською та демократичною партіями.

Правозахисні організації, що утворювалися в 70-х рр., були прикладом формування "нового" українського лобі, згідно вислову Фінк С.⁴⁵, представниками котрого були американці українського походження, народжені в США, з пріоритетами загальнолюдських цінностей, а не національних. В цей період багато громадських діячів завдали критики лобістську стратегію українських політичних функціонерів, Добрянського зокрема. Професор Кентського університету Мельник М. був переконаним, що "українські справи можна ставити виразно тільки серед українців. Серед чужинців треба їх ставити в дуже невиразний, а зокрема, в проблематичний спосіб, інакше вас назвуть екстремістом і тоді наша праця принесе більше шкоди, ніж користи⁴⁶".

Членами нових українських організацій, створених на хвилі відродження американських етнічних спільнот, схвально оцінювалася практика УККА інтеграції в загальноамериканський політичний організм, зокрема в структуру республіканської, започаткована в попереднє десятиліття. В 1972 р. Пастор Ласло, директор Національної республіканської партії етнічної

⁴⁴ Ukrainian Congress Committee of America and Its 11th Congress. - P. 387-388.

⁴⁵ Fink S. From "Chicken Kiev" to Ukrainian Recognition. - P. 20.

⁴⁶ Рец. на кн.: Lev E. Dobriansky, U.S.A. and the Soviet Myth. - Old Greenwich, 1971. \\Український історик [Нью-Йорк - Мюнхен]. - 1971. - № 1-2 (29-30). - С. 127.

спадщини, відзначив Українську національну республіканську федерацію (УНРФ) як одну з двох кращих етнічних структурних підрозділів. В різні роки керівні посади в УНРФ займали Куропась М., Шмагала Т. - діячі УНС⁴⁷. В 1976 р. представник УККА - Душник В. - запропонував республіканській партії зовнішньополітичну програму для передвиборної кампанії⁴⁸.

Одночасно, лідери організацій "Визвольного фронту", зокрема Стецько Я., вважали участь в функціонуванні загальноамериканських установ тратою часу, енергії ресурсів. Керівник ОУН-р пропонував в коаліції з представниками інших східноєвропейських етнічних груп, утворити "третю силу" в США, аж до формування партії, номінації власного претендента на посаду президента. Лише таким шляхом можна досягти практичної реалізації резолюції про Тиждень поневолених націй, відмовитися від концепції "мирного співіснування" з СРСР. Взірцем для наслідування були проголошені методи боротьби за громадянські права афроамериканців⁴⁹. Цей діяч критикував стратегію відносин США з СРСР, зневагу до національного

⁴⁷ The Ukrainian Quarterly. - 1972. - №1-4.- P. 425-426.

⁴⁸ A Plan For an Enlightened U.S. Foreign Policy Toward Eastern Europe and the Soviet Union \\The Ukrainian Quarterly [New York]. - 1976. - vol. XXXII. - № 3 [autumn]. - P. 304-309.

⁴⁹ Stetsko Y. Ukraine and the Subjugated Nations. - P. 467-468.

питання в комуністичному блоці країн, американську політику офензиви⁵⁰.

Щодо індивідуального впливу на офіційні владні структури, то можна привести як приклад. Куропася М., діяча УНС, котрий в 1968 р. очолював передвиборну кампанію Ніксона-Агню в штаті Іллінойс, на початку 70-х рр. очолював українську національну республіканську федерацію⁵¹, а в 1975-1976 рр. займав посаду радника з етнічних питань при президенті Форді Г. Він наголошував, що досягти номінальної значущості в американському політичному процесі можна виключно шляхом праці над своєю освітою та кар'єрою⁵². Протягом 70-х рр. певна кількість американців українського походження почали сходження по урядовій драбині, працюючи в штатах конгресменів, структурах республіканської партії, наприклад, Слюсар Н. - асистент радника президента Картера з етнічних питань⁵³, донька Добрянського Л. - Пола, - що працювала радником президента Рейгана у справах

⁵⁰ Стецько Я. Вузлова проблема світової політики \\ Большевизм і визвольна боротьба. - (6\в), 1991. - С. 369, 378.

⁵¹ Ukrainian Life in the United States \\The Ukrainian Quarterly [New York]. - 1971. - vol. XXVII. - № 2 [summer]. - P. 217.

⁵² Горелов М.Є. Криза організацій українського буржуазного націоналізму на сучасному етапі. - С. 100-101.

⁵³ Ukrainian Life in the United States \\The Ukrainian Quarterly [New York]. - 1980. - vol. XXXVI. - № 2 [summer]. - P. 208.

Східної Європи⁵⁴. Можна погодитися з тезою Фінк, що незважаючи на "ситуативну" або "подвійну" етнічність багатьох з них, все ж державні службовці відіграли значну роль у налагодженні зв'язків між українською етнічною групою та урядовими та політичними колами США⁵⁵.

Новації в структурі і методах діяльності українського лобі все ж не нейтралізували значення пресингової діяльності УККА, котра значно модифікувалася після відкриття в 1977 р. у Вашингтоні Української національної інформаційної служби (УНІС).

Український провід продовжував використовувати президентські кампанії для формування довготривалих зовнішньополітичних стратегій. В 1984 р. УККА надіслав програмову заяву на національні конвенти демократичної та республіканської партії, фактороутворюючими тезами котрої була вимога публічно виразити підтримку поневоленим націям Радянського Союзу, реформувати радіомовлення на країні соціалістичного блоку, сприяти звільненню двох українських правозахисників - Мешко О., Шухевича Ю⁵⁶. На час розгортання перебудовчих процесів в СРСР, утворення в 1989 р. в Україні "Народного Руху за перебудову", саме ця інфраструктура, а також Вашингтонський комітет підтримки України або "Україна - 20002, утворений в

⁵⁴ Congressional Record Proceedings and Debates of the 99th Congress Second Session. - vol. 132. - part 12 [July 15, 1986 to July 28, 1986]. - P. 17321.

⁵⁵ Fink S. From "Chicken Kiev" to Ukrainian Recognition. - P. 20.

⁵⁶ Ukrainian Life In the United States \\\The Ukrainian Quarterly [New York]. - 1984. - vol. XL. - № 2 [summer]. - P. 197-199.

1990 р. як координуючий орган 23 груп "підтримки Руху", стали базою для контактів американців українського походження із співвітчизниками в метрополії, впливу на владу США з метою прийняття рішень, котрі б сприяли українському відродженню. Велику роль зіграла та обставина, що директор "України - 2000" - МакКонелл Р. - працював в адміністрації Рейгана помічником генерального аторнея США. В 1988 р. українській громаді вдалося досягти прийняття законодавства, яке забороняло офіційним представникам США брати участь у святкуванні на території 1000 річчя хрещення Русі до відновлення і реабілітації УГКЦ і УАПЦ, написання рядом конгресменів листа до президента Буша з приводу необхідності добиватися від уряду СРСР легалізації заборонених церков, в 1990 р. - прийняття спільної резолюції обох палат вищого законодавчого органу про відзначення Тижня пам'яті жертв Голодомору⁵⁷. В 1990 рр. тисячі українців повідомляли членам комісії своє негативне ставлення до арешту Хмари С., і спромоглися зібрати підписи 165 конгресменів для написання листа Горбачову з цього приводу, організувати зустріч одного з лідерів Народного Руху Гориня М. з чотирма членами президентського кабінету, включно міністра оборони Чейні Р.⁵⁸ Найбільшими козирами новітнього українського лобі була тісна кооридинація зусиль з демократами в Україні засобом електронного зв'язку, а також включення всієї громади до лобістських зусиль.

⁵⁷ Fink S. From "Chicken Kiev" to Ukrainian Recognition. - P. 9-10, 21.

Гарань О. Розпад СРСР і українське питання в політиці США. - С. 73.

⁵⁸ Гарань О. Розпад СРСР і українське питання в політиці США. - С. 75.

В цей період, коли для чинників зовнішньополітичної стратегії США необхідно було визначити становище щодо дезінтеграційних процесів на терені СРСР, українська спільнота" демонструвала свою позицію шляхом зміни "етнічної виборчої поведінки"⁵⁹. Вашингтонський офіс УНС припускає, що станом на 1988 р. 85% американських українців були прихильниками республіканської партії⁶⁰. Під час президентської кампанії 1984 р. активно діяла тимчасово створена інституція "Українські американці за Рейгана-Буша '84", котру очолював відомий юрист Футей Б⁶¹.

Квінтесенцію всіх заходів українського лобі була ідея, що існування незалежної України відповідає інтересам державної безпеки США. Метою політичного проводу українських американців на протязі післявоєнного періоду було переконати офіційні чинники Вашингтону в тому, що національне питання є "ахілесовою п'ятою" Радянського Союзу і всього соціалістичного блоку в цілому.

Структура і методи функціонування українського лобі, котре вперше заявило про себе в завершальний період Першої світової війни, залежали від демографічних параметрів громади, домінуючих етнополітичних концепцій, стану самоорганізації етнічної групи, інфраструктури зв'язку з органами державного управління. Спорадичні контакти з владними інстанціями міжвоєнного періоду набули

⁵⁹ Dinnerstein, L., Reimers D. Ethnic Americans. - P. 141.

⁶⁰ Fink S. From "Chicken Kiev" to Ukrainian Recognition. - P. 6.

⁶¹ Ukrainian Life in the United States \\The Ukrainian Quarterly [New York]. - 1984. - vol. XL. - № 3 [autumn]. - P. 329.

системного характеру в 40-50-і рр., що сприяло прийняттю резолюції про спорудження пам'ятника Шевченку Т., відзначення Тижня поневолених націй, ідея котрої визначала методи діяльності української групи впливу протягом наступного десятиліття.

Зміни соціодемографічних характеристик української громади вплинули в 70-і рр. на будову українського лобі, котре перетворилося в "невидиму" групу тиску, однак з більшим потенціалом впливу аніж чітко структуроване, але обмежене в ідеологічних засадах і методах впливу, лобі 50-60-х рр. Успіху сприяли добрі внутрішні комунікації, утворені інфраструктурою УККА, здатність на нетривалі внутрішньоетнічне об'єднання з метою здійснення національнозначущих завдань, ентузіазм, котрий проявляли українські діячі під час пресингових акцій. Кампанія захисту людських прав залучила до української визвольної справи молоде покоління американських співвітчизників, котрі посередництвом роботи в Гельсінкській комісії конгресу США, Комісії розслідування голодомору 1932-1933 рр., у виконавчих агентствах президентських адміністрацій, структурах республіканської адміністрації досягли прийняття рішень конгресом США сприятливих для української незалежності.

Водночас прецеденти взаємодії з діями законодавчої та виконавчої влади США вказали на недоліки українського лобі, котрі були похідними від структури етнічної самоорганізації. Фракційність в середовищі громади, звернення на протязі 40-60-х рр. виключно до "внутрішніх проблем", неоднозначні відносини з єврейською, польською, російською етнічними групами не сприяли створення стабільного позитивного образу в очах американської громадськості, владних структур зокрема. Відсутність представників у конгресі США, незначна участь у законодавчому процесі на рівні окремих штатів не сприяли постійному ефективному функціонуванню пресингової української групи. Нав'язання контактів

з окремими законодавцями нейтралізувалося недостатньою інфраструктурою зв'язку з провідними чинниками виконавчої влади - президентом держсекретарем, котрі є головними акторами американської зовнішньополітичної стратегії.